

İŞSİZ ÜRETEK FABRİKALAR

Aydınlık Dergisi, 21 Mart 2010

Yıldırım Koç

Ünlü Amerikan şairi Robert Frost'un Çamur Zamanı İki Serseri isimli çok güzel bir şiiri vardır. Şair bahçesinde odun yararken, iki serseri gelir ve para karşılığı odun yarma işini üstlenmek isterler. İngilizcede "geçim için yapılan iş" ile "keyif için yapılan iş" sözcükleri arasında yalnızca bir "a" harfi farkı vardır (vocation-avocation). R.Frost, bu sözcükleri kullanarak, "yaşamdaki amacım, keyif için yaptığım, geçim için yaptığımı, iki gözümün gördüklerinin tek olması gibi, birleştirmektir" der.

Acaba günümüzde kaç kişinin geçim sağlamak için yaptığı işle keyif için yaptığı iş aynı? Zannediyorum ben çok az sayıdaki talihlilerden biriyim. Ancak çeşitli üniversitelerde öğrencilerle toplantılar yaptıkça, ne kadar çok insanın böyle bir şansının olmadığını, hatta ne kadar çoğunun sevmese de eğitimini gördüğü alanda bile iş bulamayacağını görüyorum.

Türkiye'de 1970 yılında 6 ve daha yukarı yaşlardaki nüfus 29,3 milyondur. Bu insanların 276 bini üniversite ve yüksek okul mezunuydu (yüzde 0,94).

1985 yılında 6 ve daha yukarı yaşlardaki nüfus 43,1 milyondur. Bu insanların 953 bini üniversite ve yüksek okul mezunuydu (yüzde 2,21).

2008 yılında 6 ve daha yukarı yaşlardaki nüfus 60 milyondur ve bu insanların 3 milyon 829 bini üniversite ve yüksek okul mezunuydu (yüzde 6,4).

Türkiye'de 94 devlet üniversitesi ve 45 vakıf üniversitesi (özel) var. Bu kurumlardaki öğrenci sayısı ise 2 milyon 419 bin. Diğer bir deyişle, dört yıl sonra, çok kaba bir tahminle, Türkiye'deki üniversite ve yüksek okul mezunlarının sayısı 6 milyonu bulacak.

Hükümet, fabrika açmadığı illere üniversite açıyor. Üniversiteler, kuruldukları illere kaynak aktarıyor; ancak işsiz yetiştiriyor. Selçuk Üniversitesi'nde 85 bin, Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde 24 bin, Akdeniz Üniversitesi'nde 20 bin, Anadolu Üniversitesi'nde 87 bin, Ankara Üniversitesi'nde 42 bin, Atatürk Üniversitesi'nde 36 bin, Balıkesir Üniversitesi'nde 25 bin, Celal Bayar Üniversitesi'nde 25 bin, Cumhuriyet Üniversitesi'nde 24 bin, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi'nde 20 bin, Çukurova Üniversitesi'nde 33 bin, Dokuz Eylül Üniversitesi'nde 42 bin, Dumlupınar Üniversitesi'nde 29 bin, Ege Üniversitesi'nde 43 bin, Erciyes Üniversitesi'nde 28 bin, Fırat Üniversitesi'nde 21 bin, Gazi Üniversitesi'nde 58 bin, Hacettepe Üniversitesi'nde 30 bin, İTÜ'de 21 bin, İstanbul Üniversitesi'nde 59 bin, Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde 34 bin, Kocaeli Üniversitesi'nde 52 bin, Marmara Üniversitesi'nde 51 bin, Mersin Üniversitesi'nde 22 bin, Muğla Üniversitesi'nde 21 bin, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde 24 bin, ODTÜ'de 22 bin, Pamukkale Üniversitesi'nde 24 bin, Sakarya Üniversitesi'nde 39 bin, Selçuk Üniversitesi'nde 84 bin, Süleyman Demirel Üniversitesi'nde 33 bin, Trakya Üniversitesi'nde 23 bin, Uludağ Üniversitesi'nde 41 bin, Yıldız Teknik Üniversitesi'nde 22 bin ve Zonguldak Karaelmas Üniversitesi'nde de 21 bin öğrenci var.

Türkiye'deki öğrenciler üniversite öncesinde yeteneklerine ve birikim düzeylerine göre yönlendirilmiyor.

Türkiye'de geleceğe ilişkin ekonomik ve sosyal planlama yapılmıyor. Buna bağlı olarak, önümüzdeki yıllarda kaç tane kimya mühendisine, kaç tane iktisatçıya, kaç tane makine teknisyenine gereksinim duyacağımız bilinmiyor.

Ayrıca, üniversite eğitimi, gelecekteki gereksinimlerimiz dikkate alınarak geliştirilmiyor. Hükümet, fabrika açmadığı illere üniversite kurarak, ekonomik yapıyı ayakta tutmaya çalışıyor.

Aileler, ellerinde avuçlarındaki kaynakları tüketerek, çocuklarını üniversiteye göndermeye çalışıyor.

Üniversitelerin öğrenci sayısı, hiçbir planlamanın parçası olmadan, artırılıyor.

Sonuç, diplomalı işsizler ordusu.

Diplomalı işsizlerin yanı sıra, eğitim gördüğü alanın dışında çalışmak zorunda kalan yüzbinlerce üniversite ve yüksek okul mezunu (eksik istihdam).

Birçok genç de, babasına ait bir dükkanda gününü geçiriyor (gizli işsizlik).

Bu oyun daha ne kadar sürecek bilemiyoruz.

4-5 yıl sonra, 6 ve daha yukarı yaşlardaki nüfusun yaklaşık yüzde 10'unun üniversite ve yüksek okul mezunu olduğu bir Türkiye'de yaşayacağız.

Bu gençlerin önemli bir bölümü işsiz olacak; ailenin desteğiyle ayakta kalmaya çalışacak.

Bir bölümü, bu ülke kaynaklarını istemeden israf ederek, eğitim gördüğü alanın dışında bir işte yaşamını sürdürmeye çalışacak.

Hükümet, fabrika kurmadığı illere üniversite açarak, işsiz üreten fabrikalar kurarak, oy almaya çabalayacak.

Çok çok az sayıdaki talihli ise, yeteneği olan ve sevdiği bir alanda eğitim görecektir, uzmanlaşacak ve geçimini bu çalışmayla sağlayabilecek.